

Lisa
KINNITATUD
haridus- ja teadusministri käskkirjaga
„Toetuse andmise tingimuste kehtestamine sekkumise
„Hariduse tugiteenused“ elluviimiseks“

Sekkumise „Hariduse tugiteenused“ elluviimiseks toetuse andmise tingimused

Käskkiri kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 10 lõigete 2 ja 4 alusel.

1. Reguleerimisala

1.1. Käskkirjaga reguleeritakse Haridus- ja noorteprogrammi ja meetmete nimekirja meetme 21.4.5.2 „Õpetajate järelkasv ja areng, õpikäsitus ja –keskkonnad“ sekkumise „Hariduse tugiteenused“ elluviimiseks toetuse andmise ja kasutamise tingimusi ning korda.

1.2. Meetme rahastamisega Euroopa Sotsiaalfondist aidatakse kaasa Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021-2027 poliitikaeesmärgi Sotsiaalsem Eesti erieesmärgi (f) „edendada eelkõige ebasoodsas olukorras olevate rühmade võrdset juurdepääsu kvaliteetsele ja kaasavale haridusele ja koolitusele alates alusharidusest ja lapsehoiust läbi üld- ja kutsehariduse ja -õppe kuni kolmanda taseme hariduseni, samuti täiskasvanuharidusele ja -koolitusele, ning sellise hariduse ja koolituse läbimist, sealhulgas hõlbustada õpirännet kõigile ja ligipääsetavust puuetega inimeste jaoks“ saavutamisele.

1.3. Tegevusega panustatakse riigikogu poolt 12. mail 2021. a vastu võetud „Riigi pikaajalise arengustrateegia Eesti 2035 (edaspidi „*Eesti 2035*“) strateegilisse sihti „Arukas, tegus ning tervist hoidev inimene“. Ühtlasi panustatakse Haridusvaldkonna arengukava 2021-2035 eesmärkide saavutamisse, mida mõeldetakse mõõdikutega „madala haridustasemega mitteõppivate 18–24-aastaste osakaal“ ja „õppijate subjektiivne rahulolu“. Toetatavate tegevuste kavandamisel ja elluviimisel järgitakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060 artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid ja „Eesti 2035“ nimetatud aluspõhimõtteid. Aluspõhimõtete hoidmist ja sihi saavutamist tasakaalustatud regionaalset arengut, soolist võrdõiguslikkust, võrdseid võimalusi ja ligipääsetavust toetaval moel hinnatakse „Eesti 2035“ tegevuskava mõõdikutega „eri- ja kutsealase haridusega täiskasvanute (25–64a) osakaal“, „soolise võrdõiguslikkuse indeks“, „hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik“ ning „ligipääsetavuse näitaja“.

1.4. Toetuse andmise eesmärk ja tulemus

1.4.1. Toetuse andmise eesmärk on tagada kõigile lastele ja õppijatele kvaliteetsete õppenõustamisteenuste kättesaadavus arendavas võimetekohases õppes osalemiseks, sõltumata nende sotsiaalsest ja majanduslikust taustast, rahvusest, soost, vanusest, elukohast või erivajadusest.

1.4.2. Tegevuse elluviimise tulemusena on kõigis maakondades võrdsetel alustel kättesaadavad kvaliteetsed, ühtsetel teenusstandarditel põhinevad õppenõustamisteenused, et tagada lapse/ õppiija võimetest ja vajadustest lähtuv ja

toetatud õpe, ennetades seeläbi õppest väljalangemist ning toetades igaühe arenguvõimaluste maksimaalset realiseerimist.

1.5. Mõisted

1.5.1. **Õppenõustamisteenused** on üle-eestilise võrgustikuna toimivate Rajaleidja keskuste tugispetsialistide (edaspidi *õppenõustamisspetsialist*) poolt läbiviidav eripedagoogiline, logopeediline, sotsiaalpedagoogiline ja psühholoogiline nõustamine lapse/õppija õppimise ja käitumisega seotud probleemide ennetamiseks ja lahendamiseks, tema arengu ja toimetuleku toetamiseks ning võimetekohase õppe korraldamiseks.

1.5.2. **Hariduse tugiteenused** hõlmavad tervikuna nii õppenõustamisteenuseid kui ka haridusasutuses tagatavat lapse/õppija arengut, võimetekohast õppimist ja sotsiaalseid oskusi toetavat tugispetsialisti teenust, mis vastab põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõike 3 alusel kehtestatud tugispetsialistide teenuse kirjeldusele ja teenuse rakendamise korrale.

2. Toetatavad tegevused

Punktis 1.4. nimetatud eesmärgi saavutamiseks rahastatakse käesoleva käskkirja alusel järgmiste tegevuste elluviimist:

2.1. Õppenõustamisteenuste osutamine

Õppenõustamisteenuseid osutatakse eelkooliealistele lastele ning üldharidus- ja kutseõppeasutuste õpilastele, nendega töötavatele täiskasvanutele ning lapsevanematele lapse/õppija arengu ja võimetekohase õppe toetamiseks üle Eesti kõigis maakondades. Teenuse sisuks on:

2.1.1. selgitada välja lapse/õppija käitumise ja õppimisega seotud raskused ning arenguvõimalused ning potentsiaal;

2.1.2. lapse/õppija hindamise ning uuringute tulemuste alusel lapsevanemate, õppeasutuste õpetajate ja tugispetsialistide, haridusametnike jm lastega/õppijatega seotud isikute nõustamine vajalike õppe- ja kasvatuskorralduslike meetmete valikul ja rakendamisel, lapse/õppija õppimise ja käitumisega seotud probleemide ennetamisel ja lahendamisel ning üleminekute toetamisel;

2.1.3. anda koolivälise nõustamismeeskonnana haridussoovitusi lapse/õppija arengu toetamiseks põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses ning koolieelse lasteasutuse seaduses ettenähtud tugimeetmete rakendamiseks;

2.1.4. nõustada õppeasutusi turvalise ja iga lapse/õppija arengut toetava keskkonna loomisel ning vägivalda ennetavate ja vaimset tervist toetavate tegevuste eesmärgistatud ja kogu haridusasutust hõlmavate lähenemiste elluviimisel;

2.1.5. tagada õppeasutuste nõustamine kriisijuhtumite korral.

2.2. Õppenõustamisteenuste kvaliteedi tagamine

Õppenõustamisteenuse kvaliteedi tagamiseks:

2.2.1. kasutatakse asjakohaseid, usaldusväärseid ja teaduspõhiseid hindamisinstrumente ja meetodikaid; koostatakse, soetatakse ja arendatakse hindamis- ja meetodilisi vahendeid;

2.2.2. arendatakse kliendihaldussüsteemi ning viiakse läbi analüüse, küsitlusi ja uurimusi, et hinnata teenuse kasutajate rahulolu teenustega ning koguda sisendit õppenõustamisteenuste arendamiseks;

2.2.3. analüüsitakse õppenõustamisjuhtumeid ning juhtumiantmete analüüsi pinnalt koostatakse juhend- ja/või meetodilisi materjale õpetajatele ja tugispetsialistidele ning tehakse ettepanekuid haridusvaldkonna töötajate täienduskoolituseks ja vajadusel tasemekoolituse õppekavade

arenduseks;

2.2.4. uuendatakse ja hoitakse ajakohasena õppenõustamisteenuse standardid ning koolivälise nõustamismeeskonna menetlusprotsess;

2.2.5. viiakse läbi ja korraldatakse õppenõustamisspetsialistidele võrgustikuseminare, koolitusi, kovisioone ja supervisioone.

2.3. Hariduse tugiteenuste korraldamiseks kohalike omavalitsuste võimestamine

Koostöös kohalike omavalitsuste ja omavalitsusliitudega luuakse eeldused õppeasutuse pidaja võimekuse kasvatamiseks õppeasutuste nõustamiseks kaasava koolikultuuri ja lapsest/õppijast lähtuva õppe rakendamisel. Kohalike omavalitsuste arengutoe tagamiseks:

2.3.1. luuakse juhendmaterjale õppeasutustele haridusliku erivajadusega õpilase toetamiseks üldtoe raames ning tõhustatud ja eritoe rakendamiseks;

2.3.2. korraldatakse piirkonna õppeasutuste tugispetsialistide võrgustikuseminare ja koolimeeskondade kovisioone;

2.3.3. nõustatakse kohalikke omavalitsusi ja omavalitsusliite valdkondade üleste integreeritud teenuste vajaduse hindamise ja teenuste pakkumise korraldamisel ning esmatasandi teenuskeskuste loomisel ja arendamisel;

2.3.4. koordineeritakse parimate praktikate jagamist ning piirkonnaüleste, mh sotsiaal-, tervise- ja noortevaldkonnaga lõimitud teenusmodelite loomist ja piloteerimist.

2.4. Toetatavad tegevused on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega, millega ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju.

2.5. Tegevused ei hõlma lõppsaajale toetuse vahendamist ning toetuse näol ei ole tegemist riigiabi või vähese tähtsusega abiga.

3. Tulemused

3.1. Punktis 2 nimetatud tegevuste elluviimise tulemusena:

3.1.1. on õppenõustamisteenused kättesaadavad kõigis maakondades, sh osutatakse õppenõustamisteenuseid 30 000 lapsele ja õpilasele;

3.1.2. kliendi rahuolu püsib kõrgel tasemel, klienditagasiside soovitusindeks on vähemalt 75%.

3.1.3. on loodud eeldused kohalike omavalitsuste suutlikkuse tõstmiseks hariduse tugiteenuste korraldamisel ning tugispetsialistide teenuse kättesaadavuse paranemiseks.

3.2. Punktis 2 nimetatud tegevuste elluviimist ja oodatava(te) tulemus(te) saavutamist mõõdetakse järgmiste näitajatega:

		Näitaja nimetus ja mõõtühik	Algtase (2022)	Vahesihhtase (2024)	Sihttase (2029)	Selgitav teave
Meetmete nimekirja näitajad	Tulemusnäitaja	Õppenõustamisteenuse klienditagasiside, soovitusindeks (%)	75% (2019)	ei kohaldu	75%	Soovitusindeksi arvutamine põhineb <i>Net Promoter Score</i> (NPS) meetodikal. Klienditagasiside kogumiseks kasutab rakendaja Recommy.com keskkonda, kust saab vastava perioodi andmetiku alla laadida. Saavutustase esitatakse kumulatiivselt kõigi esitatud tagasisidede kohta iga aasta lõpu seisuga.
	Väljundnäitaja	Õppenõustamisteenuse nõustamisjuhtumite arv, nõustamisjuhtum	0	7 500	30 000	Loetakse kokku õppenõustamise juhtumeid, st konkreetsele indiviidile osutatud teenust, mis võib koosneda ühest või mitmest nõustamiskorrast. Kõik juhtumid ja juhtumiga seotud protsessid kantakse veebipõhisesse kliendihalduskeskkonda. Saavutustaset raporteerib elluviija perioodiliste aruannete alusel. Saavutustase esitatakse kumulatiivselt kõigi nõustamisjuhtumite kohta iga aasta lõpu seisuga.
TAT spetsiifilised näitajad	Toetatav tegevus 2.1.: õppenõustamisteenuste osutamine	Nõustamisteenuseid saanud lastevanemate, haridustöötajate jt täiskasvanute arv	0	15 000	60 000	Loetakse kokku kõik aasta jooksul alustatud uute õppenõustamise juhtumite raames või väljaspool õppenõustamise juhtumit nõustatud täiskasvanute arv. Näitaja arvestus on kumulatiivne.
	Toetatav tegevus 2.2.: õppenõustamisteenuste kvaliteedi tagamine	Erialasel täienduskoolitusel osalenute arv (osaluskord)	0	100	500	Koolitusel osalenute arv loetakse kokku keskselt tellitud koolituste puhul registreerimislehtede alusel, individuaalkoolituste puhul dokumendihaldussüsteemis kogutud koolitustaotluste alusel. Näitaja arvestus on kumulatiivne.
	Toetatav tegevus 2.3.: kohalike omavalitsuste jõustamine hariduse tugiteenuste korraldamisel	Koolivälise nõustamismeeskonna soovitatud tugispetsialisti teenuste rakendamise osakaal põhihariduses	76% (2022)	77%	80%	Rakendusasutus arvutab EHISE andmete põhjal Rajaleidja poolt soovitatud eripedagoogi, psühholoogi, logopeedi või sotsiaalpedagoogi teenuse rakendamise osakaalu.

4. Rakendusasutus ja -üksus

4.1. Rakendusasutus on Haridus- ja Teadusministeerium.

4.2. Rakendusüksus on Riigi Tugiteenuste Keskus.

5. Elluviija

Tegevuste elluviija on Haridus- ja Noorteamet (edaspidi *elluviija*).

6. Sihtrühm

Teenuste sihtrühmaks on pooleteise- kuni seitsmeaastased lapsed (eelkooliealised), üldhariduskoolide õpilased, haridusliku erivajadusega kutseõppe õpilased, lapsevanemad, õppeasutuste juhid, õpetajad ja tugispetsialistid jt õppeasutuste meeskondade liikmed. Tegevuste elluviimisel on sihtrühmaks ka õppenõustamisteenuse osutamise ja kvaliteedi tagamisega seotud isikud, kohaliku omavalitsuse spetsialistid ja juhid.

7. Tegevuste abikõlblikkuse periood

Tegevuste abikõlblikkuse periood on 01.10.2023 kuni 31.08.2029.

8. Tegevuste eelarve

Tegevuste kogumaksumus on 29 488 659 eurot, mida rahastatakse järgnevalt: Euroopa Sotsiaalfondist (edaspidi ESF) 20 642 061 eurot (kuni 70% kogumaksumusest) ja riiklik kaasfinantseering 8 846 598 eurot (vähemalt 30% kogumaksumusest).

9. Kulude abikõlblikkus

9.1. Abikõlblikeks kuludeks loetakse käesolevas käskkirjas nimetatud tegevuste elluviimiseks vajalikud kulud, mis vastavad Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) §-s 15 ning käesolevas käskkirjas sätestatud tingimustele.

9.2. Abikõlblikud on järgmised punktis 2 nimetatud toetatavate tegevuste elluviimiseks vajalikud kulud:

9.2.1. otsesed personalikulud vastavalt ühendmääruse §-le 16 ja § 21 lõikele 3;

9.2.2. tegevuste ülejäänud kulud 40% ühtse määra alusel arvestatuna abikõlblikest otsestest personalikuludest vastavalt ühendmääruse §-le 22.

9.3. Abikõlbmatud on kõik ühendmääruse §-s 17 nimetatud kulud. Lisaks loetakse abikõlbmatuteks kuludeks hoonestatud ja hoonestamata maa, kinnisvara ja mootorsõiduki ost.

10. Toetuse maksmise tingimused ja kord

- 10.1.** Toetuse maksmine toimub vastavalt ühendmääruse §-dele 24–26, § 27 lõike 1 punktile 1 ja § 28 lõikele 4.
- 10.2.** Elluviija esitab maksetaotluse rakendusüksusele e-toetuse keskkonna kaudu vähemalt kord kvartalis.
- 10.3.** Toetus makstakse välja kuludokumentide alusel punktis 9.2.1. nimetatud otseste personalikulude osas ning tegevuste ülejäänud abikõlblikud kulud hüvitatakse 40% ulatuses vastavalt ühendmääruse §-le 22 maksetaotluse abikõlblikest otsestest personalikuludest.
- 10.4.** Lõppmakse saamiseks esitatakse makse aluseks olevad dokumendid koos tegevuste elluviimise lõpparuandega. Lõppmakse tehakse pärast toetuse andmise tingimustes ette nähtud kohustuste täitmist ning lõpparuande kinnitamist rakendusüksuse poolt.

11. Elluviija kohustused

- 11.1.** Elluviijale kohalduvad ühendmääruse §-des 10 ja 11 sätestatud kohustused. Lisaks on elluviija kohustatud:
- 11.1.1. koostama ja esitama rakendusüksusele aastase tegevuskava ja eelarve järgmise aasta kohta jooksva aasta 20. novembriks;
  - 11.1.2. esitama rakendusüksusele järgneva eelarveaasta väljamaksete prognoosi 15. jaanuariks; juhul, kui maksetaotlus erineb rohkem kui 25% võrra esitatud prognoosist, on elluviija kohustatud esitama korrigeeritud prognoosi järele jäänud eelarveaasta osas;
  - 11.1.3. esimese eelarveaasta väljamaksete prognoos tuleb esitada 15 tööpäeva jooksul TAT kinnitamisest;
  - 11.1.4. ellu viima tegevusi vastavalt kokku lepitud tegevuskavale ja eelarvele ning kasutama toetust säästlikult;
  - 11.1.5. esitama rakendusüksuse nõudmisel tegevuse eelarve, eelarve jagunemise aastate ja eelarveartiklite lõikes;
  - 11.1.6. esitama aruandeid vastavalt punktis 12 sätestatule.
- 11.2.** Elluviija kogub ja töötleb tegevustes osaleja andmeid, mis on vajalikud punktis 3 nimetatud väljund- ja tulemusnäitajate täitmise hindamiseks.
- 11.3.** Elluviija tagab nõustamisteenuse osutamise koha ligipääsetavuse, sh nelja peamise erivajadusega (kuulmis-, nägemis-, liikumis- ja intellektipuudega) lastele ja õppijatele.

12. Aruandlus

- 12.1.** Elluviija esitab rakendusüksusele e-toetuse keskkonna kaudu seal kehtestatud vormil toetatavate tegevuste elluviimise aasta vahearuarande hiljemalt järgmise aasta 20. jaanuariks (31. detsembri seisuga) ning poolaasta vahearuarande 20. juuliks (30. juuni seisuga).

12.2. Poolaasta aruandes esitatakse üksnes info punktis 3 loetletud tulemus- ja väljundnäitajate täitmise kohta. Aasta vahearuanDES peab olema kajastatud vähemalt järgmine informatsioon:

12.2.1. punktis 3 loetletud näitajate täitmine koos sisuliste selgitustega, sh näitaja ala- või ületäitmise kohta;

12.2.2. ülevaade punktis 2 loetletud tegevuste elluviimisest;

12.2.3. hinnang ellu viidud tegevuste tulemuslikkusele;

12.2.4. ülevaade esinenud probleemidest, riskidest ja ette võetud abinõudest.

12.3. Elluviija esitab rakendusasutusele e-kirja teel ning rakendusüksusele e-toetuse keskkonna kaudu toetatavate tegevuste elluviimise lõpparuande 45 päeva jooksul alates tegevuste abikõlblikkuse perioodi lõppemisest. Lõpparuandes peab lisaks aasta vahearuanDES nõutule olema kajastatud ülevaade ellu viidud tegevuste mõjust Haridusvaldkonna arengukava 2021-2035 eesmärkide saavutamisele ning punktis 1 nimetatud „Eesti 2035“ sihtide saavutamisele ja puutumust omavate horisontaalsete põhimõtete edendamisele.

12.4. Rakendusüksus kontrollib hiljemalt 15 tööpäeva jooksul vahe- või lõpparuande laekumisest, kas aruanne on vormikohane ja nõuetekohaselt täidetud.

12.5. Juhul kui vahe- või lõpparuandes puudusi ei esine, kinnitab rakendusüksus aruande.

12.6. Puuduste esinemisel vahe- või lõpparuandes annab rakendusüksus elluviijale kuni 10 tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks ning kinnitab aruande 5 tööpäeva jooksul peale puuduste kõrvaldamist.

13. Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord

Finantskorrektsiooni otsus tehakse ja toetus nõutakse tagasi vastavalt ÜSS2021_2027 §-dele 28–30 ja ühendmääruse §-dele 37–39.

14. Vaiete lahendamine

14.1. Rakendusüksuse toimingu või otsuse peale tuleb enne halduskohtusse kaebuse esitamist esitada vaie rakendusüksusele vastavalt ÜSS2021_2027 § 31 lõikele 1 ja § 32 lõikele 3.

14.2. Rakendusasutuse toimingu või otsuse peale tuleb enne halduskohtusse kaebuse esitamist esitada vaie rakendusasutusele vastavalt ÜSS2021_2027 § 31 lõikele 1 ja § 32 lõikele 2.

14.3. Vaie vaadatakse läbi haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.